

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Egyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetfélszáz
személy utáni napok kivételével.

Eszerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
vagy megőrzését nem vállalja.

Hírlapjainak és hirdetéseknek
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, július 26.

A kulisszák mögül.

— Fővárosi munkatársunktól. —

Budapest, július 26.

Az én eddigi kulisszatörténeteim jórésztben innen-onnan összeszedett derűs epizódokat mondtak el az olvasónak. A ki vidám dolgot beszélhet el, az maga is jókedvű és örül, ha ezt a jókedvet átadhatja másnak is. De a mit ma akarok elmondani, az nem fog sehol örömet kelteni, miképen bennem is csak szomorúságot, haragot, felháborodást keltett.

Arról van szó, hogy a magyar hatóságok, jegyzők, szolgabírák mint kergetik némely vidéken az oláhokat, svábokat a nemzetiségi izgatók karjaiba. Arról van szó, hogy ezek az urak »nemzetiségi érdemek« szerzése céljából ütök-verik, nyomorgatják azt a szerencsétlen együgyű parasztot...

Azaz dehogy is nemzetiségi érdemek céljából! Mindenkor a rút önérdek viszi őket törvénytíprásra, minden gazságot a saját anyagi érdekük végett követnek el, gyűlöltté teszik a magyar nevet és a magyar államot — a magyar nemzeti érdek nevében!

Temesmegyéről van szó, melynek közigazgatása sötétebb Torontálénál. Ez a közigazgatás okozta, hogy a nép teljesen elszegényedett s ez a közigazgatás fogja okozni, hacsak gyors segítség nem fog változtatni a dolgon, ha ez a nép szívében mély keserőséggel és a törvényben, igazságban megrendült hitével, az oláh izgatók táborába megy át. Egész csomó vérlázító adat van birtokomban, mely a hatóságok galád visszaéléseiről regél. Sokat fogok én még erről írni és nem hallgatok el addig, míg szavamat meg nem hallják azok, a kik hivatva vannak örködni a magyar államnak és népének igazi érdeke fölött. De most csak egy esetet fogok felhozni, a melyet a temesi főispán maga beszélt el egy képviselőnek s a mely eset hihetetlen világtájtásban tünteti fel a főispán tehetetlenségét egy basáskodó jegyzőjével szemben.

— Valamelyik temesmegyei jegyző — kezdi a főispán — egy alkalommal, könnyű szerrel akart egy kis pénzhez jutni. Maga elé hívatta a község egyik gazdáját és kért tőle husz forintot kölcsön. A paraszt mit tegyen ilyenkor? Megvakarta a fejét és hozza a jegyzőnek a kért összeget. A gyanu sejtelve ugyan megszállja lelkét,

vajjon visszakapja-e valaha ezt a pénzt? De ha nem ad kölcsön, hát kihágások czimén több bírságot fizet majd egy hónap alatt is; inkább kölcsönöz tehát.

— Néhány hónap múlva előáll a paraszt és kéri vissza a husz forintját. A jegyző kijelenti, hogy most nem tud fizetni; várjon és menjen haza Isten hírével. A paraszt megint megvakarja a fejét, kicsit méltatlankodik és megy.

— Mulik az idő és az oláhparaszt ismét előkerül; erélyesebben kéri vissza a pénzét. Erre megharagszik a jegyző, összeszedi és a pokolba küldi a szegény embert. Ez is felingerül a méltatlanságon, no meg sajnálja is a husz forintját; de még nem káromkodik, hanem indul hazafelé.

— Persze otthon is folyik erről a diskurzus és már csak a házibéke kedvéért nemsokára újból a jegyző elé járul a paraszt és nem tágit. Meg is okolja követelését: rossz volt a termése, itt a tél, kukoriczát kell venni, okvetlenül kéri vissza a kölcsön adott összeget. A jegyző erre felförmed, dühösködik, fogja és kidobja a parasztot irodájából.

— Már most felforr az oláh emberben is a méreg; visszamegy az irodába és azt veti oda a jegyzőnek:

— Tudtam, hogy meg akarsz csalni, azért nem is adtam szívesen kölcsön; most már látom, hogy mi a szándéked!

A jegyzőnek se kellett több, az ott mindig álldogáló községi szolgák hallották amint mondta a szerencsétlen ember: »... megakarsz csalni«... A jegyző bepanaszolja a parasztot a járásbíró előtt becsületsértés és hivatalos személy megsértése miatt. A bíróság felveszi a panaszt, majd tárgyalásra kerül a sor, tanu van rá elég, a községi szolgák hallották, a parasztot nem védi senki, tényleg mondta a sértést, természetesen elítélik, még pedig 8 napi elzárásra, és 40 forint költség megfizetésével sujtották.

Apellálni nem tud, vagy nem is akar, csak dul-ful bosszujában; csak azért sem fizeti a negyven forintot, huszat elveszít, negyvenet meg fizessen, ennyit nem keres egy esztendő alatt se; istentelenkedik, káromol mindent, de letelik a fizetési határidő... az oláh csakugyan nem fizetett, nem is készült hozzá.

A bíróság azután megbizta a jegyzőt a negyven forint behajtásával. O most intézkedik mindenben törvényszerűen, majd ki is írják a licitációt szabály szerint, de úgy, hogy nem vesznek róla

tudomást a faluban. Eljár a idő, megjön a végzetes nap, a végrehajtó dobra üti a parasztnak a házat és néhány hold földjét és — ezt megveszi a jegyző negyven forinton!

— Amikor erről értesültem — folytatta a főispán — dühömben földhöz vágtam a kalapomat és azt mondtam: Ezt a gazembert elcsapatom!...

— És még sem tehettem ellene semmit, mert mindenben szabályszerűen járt el.

A bíróság a panasz alapján ítelt, az ítélet jogerőre emelkedett, az exekució el volt rendelve, szabályszerűen hirdetve, a jegyzőnek jogában állott részt venni a licitáczió, több árverelő nem volt, minden úgy folyt le, amint a törvény előírja... hiába, nem tehettem ellene semmit sem...

Nem folytatom tovább, megvetés és utálat kavarg a lelkemben. Ez a jegyző arra volna érdemes, hogy Amerikában éljen és a legmodernebb igazságszolgáltatás, a *lincselés* végezzen vele.

*

De vajjon ki hát a kerület képviselője? S nincs-e e képviselőnek e gazságok ellen tennivalója? Igenis a mostani képviselőjének nagy gondja van rá. Ma ezt a kerületet dr. *Lendl* Adolf műegyetemi tanár képviseli, aki arravaló sváb származású férfiú, akinek tiszta magyar szíve, puritán jelleme és gondolkodása fölzugott ez istentelenségek ellen. Azért vállalta el a kötelességet, hogy mint képviselő segítsen az ő népének baján, de nem gondolta meg, hogy mennyi meg-hurczoltatásnak teszi ki magát, mennyi üldözésnek az ő választóit. Talán ha ezt előre tudja, visszaretten a küzdelemtől. Ő azonban győzött, az ellene beadott petíció adataiból kitűnt, hogy szemenszedett hazugságok és a Kuria elutasította. Az a nép, mely megválasztotta, nem tágitott s *Lendl* véglegesen igazolni kellett.

De hogy ez mily tájadalmas lehetett bizonyos körökben, azt élénken illusztrálja a következő eset.

Lendl kormányparti program alapján lett képviselő. A választás után elment a szabadelvű pártba, ahol *Szell* Kálmán atyai jóindulattal és kitüntető szíven fogadta az új képviselőket. Mikor *Lendl* bemutatta magát mint a rékási kerület képviselőjét, *Szell* Kálmán arcza szigorura vált, a mosolygása eltűnt és hidegen, fagyosan felelte:

— Örülök, hogy itt vagy — de saj-

Feltétlenül legelőnyösebben vásárolunk nyári idényre könnyű filz és szalma kalapokat, kényelmes női, férfi és gyermek cipőket, bőr és selyem kesztyűket, selyem és flor harisnyákat, fehér és színes ingeket s mindennemű férfi fehérneműket mérték után is készítve,

Keresztény üzlet!

Olesó árak!

vászon és batiszt zsebkendőket, férfi napernyőket, Koeipp cipőket bőr- és gumó talppal s. t. b.

FÁBRY TESTVÉREK áruházában Nagyvárad Fő-utca.

Lelkiismeretes kiszolgálás, mint az egy keresztény cégnél természetes.

Dus választék!

nálom Sándor bácsit. (Janicsáry Sándort, a volt képviselőt.)

Lendnek azok, akik tartottak az ő igazságosságától, már a kerületben is az orra alá dörgölköztek, amit most a miniszterelnök a szemére lobbantott. Mintha bizony a mandátum csak olyan jutalom volna, amelyet a jó gyermekek kapnak a papától. Lendl a miniszterelnök hideg szavaira csak ennyit válaszolt:

— Kegyelmes uram, engem a nép választott meg!

Azzal ott hagyta a klub termeit, melyekbe azóta be sem tette a lábát.

*

De Lendl ellen más irányban is megnyilatkozott a szabadelvű párt szeretete. Egyetlen intézet van az országban, mely természetrajzi tanszereket készít, ez a Lendl természetrajzi intézete. Éveken át küzdött, hogy a magyar iskolák magyar ipar készítette tanszereket vegyenek s nem nyeréskedett rajta semmit, szállította az állami iskoláknak haszon nélkül. Az inkompatibilis bizottság azonban eltiltotta ettől. Nem a bizottság négy ellenzéki tagja, hanem annak *nyolcz* kormánypárti tagja. A szavazati arány ugyanis ez volt:

Mellette szavazott 4,

Ellene szavazott 8.

Mikor *Kubinyi* Géza, ki a hallgatóság közt ült, meghallotta az eredményt, bosszusan szólt Lendlhez, akinek tudvalevőleg országos híré állatkitömő intézete van:

— Tömd ki a tisztelt képviselő társaidat!

Lendl Adolf, akinek úgy látszik nem nem nagyon fájt a dolog, nevetve felelt:

— Ha megfizeted szívesen, de ingyen nem teszem.

Azóta az történt, hogy a magyar iskolák ak itthon készült tanszereket *bécsi kereskedők útján kell megvenniük dupla áron.*

S mind ezt azért, mert Janicsáry apát Lendl kibuktatta.

*

Irnom kellene valamit a kiegyezési tárgyalásokról. De az illetékes körök hallgatnak a kiegyezési kulisszákról. Azaz, hogy mégse hallgatnak. Lukács László pénzügyminiszter elmondott néhány érdekes dolgot *Rákosi* Vikornak. Mielőtt azonban elmondotta, így vezette be:

— De csak úgy mondom el, ha megesküszöl, hogy tovább nem adod.

Rákosi Viktor ránézett Lukácsra.

— Helyes kegyelmes uram, elfogodom, de csak egy feltétellel.

— Nos?

— Ha te is megesküszöl, hogy kivülem másnak nem mondom el.

Lukács megütközve nézett a képviselőre.

— Mi czímen kötöd ki ezt a feltételt, nekem jogom van elmondani akinek akarom.

— Nem úgy van az kegyelmes uram, ha én megesküszöm rá, nem is fogom elmondani senkinek. De ha te másnak is elbeszéled, nem állok érte jót, hogy az megtartja-e az esküjét s az ő fecsegése az én bőrömre mehet.

Lukács miniszter belátta az okoskodás helyességét — s nem kívánta Rákosi Viktor esküjét.

Harmadik Magyarország.

Három vérkeresztiség árán lett a miénk ez a föld, három egyfajú nép ontotta érte véré, a Hun, az Avar és a Magyar.

Mienk tehát az Atya, Fia és Szentlélek nevében. De ha történelmileg tán nem is tarthatjuk magyar fajnak a Hunt és Avart, mi magunk is háromszor, majdnem utolsó csöpp vérünkkel megadunk a haza földjén s e csöppel kezdünk új életet, Tatár dúlás, Törög iga és 48 után.

Szent jogon birjuk hát a földet. Vérünk árán szereztük, vérünket adtuk érte.

A Hunt elpusztította a belháboru, az Avart a nagy frank király hadai s a Magyart?

Igen is kérдем ki, vagy mi pusztította el a magyart úgy, hogy idegenben nem is ismerik?

Itthon szörnyen önértékesek vagyunk s a világot is nemzeti színben látjuk s nem vesszük észre, hogy folyton újra felfedeznek bennünket.

Jön valami Angol, vagy Burkus vagy Francia s mi nagy ünneppel fogadjuk, ő pedig kijelenti ámulatát azon, hogy itt civilizált állapotokat talál s már nem vagyunk a régi négy törzsre oszolva, Juhászen, Kanászen, Jogászen és Betyáren törzsekre.

Otthon tán el is mondják tapasztalataikat, hogy ők lettek egy országot, civilizáció és függetlenséggel — de nem hiszik el nekik.

Aki külföldön járt tapasztalhatta azt, hogy lehetetlen a koponyákba belé magyarázni a magyar önálló birodalmat.

Rögtön diplomáciánkról és hadseregünkről kérdezősködnék s mi magállunk arra a kérdésre, hol van hát az önállóság, hogy se magyar diplomácia, se magyar hadsereg nincsen.

Most Mihájlovszki N. St. bulgár egyetemi tanár ír a B. H.-hoz egy igen okos levelet.

Egyik paszusa így szól:

Tudjuk azt is, hogy Ausztria-Magyarország uszályhordozója a német külügyi politikának s kelet felé előőrse a pángermanizmusnak. Ezért nem kérünk Bécsből sem irányítást, sem pártfogást. Onök hiába erősítik, hogy nem értenek egyet a bécsi politikával. Hivatalosan Magyarország épp úgy tolja a germanizmus szekerét, mint Ausztria s nincs Európában nemzet, a mely a magyarokat önálló politikai tényező gyanánt tekintse. Ezt bizonyára rosszul esik hallaniok; de ha higgadtan megvizsgálják helyzetüket, rá fognak jönni, hogy igazat mondtam, hogy Magyarország barátsága csak ideális értékű más nemzetekre nézve mindaddig, míg Bécsből függetlenül nem irányítják cselekedeteiket. Többször tapasztaltuk, hogy ámbár a magyarok valamely külügyi kérdésben nyíltan kifejezésre juttatták álláspontjukat, azzal homlokegyenest ellenkező irányban érvényesült a monarchia politikája és befolyása.

Bizony van ezeu mit gondolkozni s jó volna a gondolkodás hatása alatt elindulni magunknak felfedező körutra, hogy hová leit hát Magyarország?

Ezt értsék meg politikusaink s ha őseink a bőrre vágják fel minden idegen nácziónak

A „TISZANTUL” TÁRCZAJA.

Apró képek Bécsből.

Írta: Dr. Krüger Aladár
III.

Szép leányok, szép asszonyok.

Boldogult Erzsébet királyasszonyról az a hír járta mifelénk, hogy nem szerették őt a bécsiek. Mi jámbor magyarok törhetjük ezen az eszüköket eleget, még sem értjük meg addig, míg Bécsbe nem megyünk magyarázatért. Ott aztán egyszeriben világos lesz a dolog.

A hol annyi szép leány és asszony van együtt, mint Bécsben, ott lehetetlen, hogy nagyon örülök egy még szebb asszony jelenlétének. Olyan asszonynak, a ki korona nélkül is királyné.

A bécsi nő valami különlegesség úgy természetben, mint arczban és öltözékben; azt mondják, csak a párisiak foghatók hozzájuk. Sajnos, Párisig nem terjednek tapasztalataim; hanem hogy Bécsben együtt van mindaz a női sikk, szépség és elegancia nagyban, a mi itt kicsinyben, elaprózva látunk, az bizonyos.

Bécsben hiányzik az izléselen cziczoma, festés, puder, hajpor és hajfestés, mely Budapest, főleg a Lipótváros hölgyeit oly kevésbé teszi rokonszenvenessé. Megvan a bécsi nőben mindaz a természetes, bájos üdőség, a mit vi-

déki magyar városokban lehet tapasztalni s a mi a nagyváradai hölgyvilágot teszi oly végtelenül kedvessé. Csak hogy természetesen ehhez járul még a nagy város hatása a gondolkodásra, a modorra — és a kitűnő női szabók.

A Ring' a Kärthnerstrasse, a Graben és a Mariahilferstrasse mind egy-egy élő divatlap este 6 és 1/2 közt. A legfényesebb és legelegánsabb öltözékekben sétálnak ott a nők, épp oly sűrűn egymás mellett, mint a hogy a divatlapokban vannak egymás mellé pingálva. Csak hogy persze ezek nem vöröshajú, görbeorrú, hosszúnyakú, kajladerekű dámak, mint a minőkkel a Divat-Szalón riasztgatja jobb sorsra érdemes előfizetőit, hanem kedves, széptermetű, bájos arcú asszonyok, leányok, kiki a párjával.

Igén bizony. Bécsben csak párosan szokás sétálni. A nagy város szabadabb gondolkodása bizonyos amerikaias vonást oltott a bécsi nőbe, a mi a magyart eleinte meglepi. Azon például nem igen ütköznek meg, ha egy fiatal ember fiatal leánnyal sétál. Próbálnak meg csak Nagyváradon! Itt mindjárt azon vitakoznának a legközelebbi zsúron, hogy hol lesz az esküvő: Újvároson-e vagy Olasziban? Úgy hogy nálunk ha hölgygyel akarsz sétálni, nagynénéddel ögyelelj, mert különben összebörölnél.

A mi egyébiránt többször jó, mint rossz. Persze csak Váradon.

A szabad gondolkodásnak kissé magas foka, de még mindig a tisztesség határai közt mozog egy másik szokás, a mi inkább a sétatereken, főleg a Volksgartenben dívik. Ide u. i. különösen sok egyetemi nőhallgató s más diákkisasszony jár, a kik megszoktak a férfiak szemébe nézni. Tisztességes úriember társul szegődhetik hozzájuk, kedvesen elcsévegnék s a kert kapujánál elválnak egymástól. A társalgás kezdete föltétlenül illedelmes bemutatkozás legyen. Ha van az embernek jó barátja, legjobb azzal bemutatni magát. Ha véletlenül egyetemi hallgató az illető, akkor a tegezésig mehet a bizalmaskodás mindjárt az első félórában, természetesen a kollegialitás örve alatt. Hancem aztán a kollegialitás nem is jogosít fel tovább semmire, még arra sem, hogy karonfogva sétáljanak.

Egyáltalában igen vigyázva játszanak a diákkisasszonyok a tüzzel. Engem bemutatnak egynek s természetesen hamarosan a kollegialitásra hivatkoztam, mint magyar dr. és bécsi egyetemi rendkívüli hallgató. Hiabavaló fáradtság. Előszedhettem a bécsi egyetemi Legitimations-Kartémat, annak sem hitt a kicsike. Végigmérte szemével az uniformisomat s azt mondta, csak be akarom csapni, ő látja, hogy katona vagyok. A pertuból nem lett semmi. Ez ugyan eléggé bosszantott, de viszont a tartalékos ambízióm egy emeletet nőtt arra, hogy tényleges tisztnek nézzenek.

Ez a szabad szellem magyarázza meg azt,

az önálló erős magyarság czimerét, legalább államférfiaink, pennával, okmányon értessék meg velük, hogy létezőnk.

Ezer éves lét után új honfoglalásra van szükség, nem azon a földön hol lakunk, hanem Európa közútjában.

P—y.

Szövetkezetek.

Az aratás vége felé közeledik. Közismert dolog, hogy Magyarországon ez idő tájban kivétel nélkül minden ember gazda, — a pipa-furótól és reszelővágótól a bankkormányzóig mindenki a termés eredmény felől kérdezősködik.

Egy mezőgazdasági termeléssel foglalkozó egyén nem mehet sehová, hogy a legutolsó kis iparostól fogva az aratási kilátások iránt a legapróbb részletekig ne kérdezősködjék. Szóval aratás idején mindenki gazda. Miért? mert az országban minden vállalatnak, ipar és kereskedelemnek a létalapja a mezőgazdasági termelés.

Ha kedvezők a termés eredmények, föllendül az ipar, megmozdul a kereskedelmi forgalom, a mely tág teret nyit a különféle spekulációra és a tőke élénk forgalomba helyezkedik.

Hasonló a halászhoz, mely ha bő eredményű, még az árvagyermek zsákját is megtömi a halász hallal — sőt még a kuvaszkutyának is jut belőle egy jólakat. De ha a termés rossz — az ipar összezsugorodik, a kereskedelem pang — panaszszal van teli az ország.

Ez az általános nagy érdeklődés a jó termés iránt igazolja a legfényesebben, hogy Magyarország létalapja a mezőgazdasági termelés. Ha a gazdának nincs, se az iparosnak se a kereskedőnek nincs.

Régi elvitázhatatlan igazság az, hogy a szükség a legjobb mester. Azok a számtalan bajok, melyeknek a legvésthozóbb jelenségei a mezőgazdaságra nézve a legutóbbi időben tömegesen léptek föl, — fölrázta lethargikus álmukból a mezőgazdasággal foglalkozók minden rétegét, hogy az eddig nyugalommal nézett közgazdasági romlásnak — mely elpusz-

titotta a középbirtokos osztályt, kivándorlásra készíti a munkás népet — némileg gátat vessenek.

Az ország kitűnőségei léptek sorompóba. Szébbnél-szebb eszmék merültek föl az értekezletek során. Ebben az eszmeharczban a legföndöklőbbben emelkedik ki a szövetkezeti eszme.

A szövetkezés egy oly gyakorlati tényező, a melynek hasznát éppen a kereskedelem terén van alkalmunk tapasztalni. A melynek rendkívüli jelentősége a napról-napra szaporodó cartellek és ringekben nyilvánul. Hisz Amerikában is a szövetkezet teremtette meg azt a világot lenyűgöző „trust“-öket, a mely vállalat jármába szándékozik rendkívüli méreteinél fogva hajtani az egész emberiséget.

Igen, a gazda védelme a szövetkezésben rejlik, mely ha néhány évtizeddel előbb életbe lép, minden bizonynyal más képe lenne ma az ország közgazdasági helyzetének. *Hitel-szövetkezet*, mely odahaza minden költekezés nélkül hozzájuttathatja a legkisebb gazdát is az olcsó pénzhez — bezárja az utját a külföle uzsoráknak.

Takarékosságra ösztönzi a munkás népet, mivel az utolsó fillérjét is könnyen elhelyezheti.

Fogyasztási szövetkezet, mely jó és olcsó áruhoz juttatja a gazdát, e mellett szövetkezeti nyereségre is számíthat.

Terményértékesítő szövetkezet, mely egyrészt megmenti az előleges eladás biztos vesztességétől, — másrészt a nagyban eladók árelőnyeiben részesülhetnek.

Magyar gazdák biztosító szövetkezele, melyben a szövetkezeti uton a közgazdasági cél mellett még a hazafias szempont is irányadó, a mennyiben a biztosítás összes tőkéje a hazában forog, azt az osztályt — a mezőgazda osztályt viszi előbbre, a melynek mai helyzete; a különféle című szabad kiaknázás folytán, a megsemmisülés örvényéhez közeleg.

A gazdasági szövetkezés jelentőségét ama kényszerű okokban kell keresni, mely jelenben a mezőgazdasági termeléssel foglalkozókat minden oldalról környezik.

A gazdasági szövetkezés egy önvédelem a gazdára nézve káros közgazdasági befolyások

lehető meggátlására. Önségély biztosítása ama kényszerű helyzetében, a midőn, hogy egyebet ne említsék, a gazda terményeinek értékesítésénél, a kapzsi uzsora ellen.

A szövetkezetek megalakítását bizonyos tekintetben a kereskedelem is kezdi gyanus szemmel nézni. De igenis eljött az ideje, hogy a szövetkezetek útján egy erős várat teremtsen a gazdaosztály magának, melynek bátyái által oly biztosan védhesse érdekeit azon számtalan bajok özöne ellen, mely közgazdasági alapjában támadta meg Magyarországot és veszélylyel fenyegeti a magyart, faji és nemzeti erejében.

K—y Andor.

Véres összeütközés.

— Polgárság és pénzügyörök harcza. —

Tárkány község megint beszéltet magáról. Ha pedig Tárkány községről esik szó, abban vasvilla, lövés, haldoklók hörgése fordul elő. Ez a kis magyar fészek ott Belényes mellett, körül véve a román falvaktól, elszigetelten áll és ha hirt ad magáról az sosem kedvező, hanem a magyar virtus és néha erőszakos természet vad elfajulásáról szól.

A mostani véres összeütközés előmenye még a képviselő választásokra vezethető vissza. Az egész kerületben az ismert földfelosztás ígérten kívül, a legkedvezőbb kilátásba helyezett előny biztosítása a 48-as párti kortesek részéről az volt, hogy ezentul szabad a szesz főzés, nem kell érte semmit fizetni, nem lesz semmi ellenőrzés, a kisüstökről a pénzügyöri közegek teszedik pecsétjüket és főzhet mindenki annyit, amennyi jól esik.

Most aztán a pénzügyöri közegek hozzá látnak a hatóságilag engedélyezett szeszfőzdek, illetve kisüstön előállítandó pálinkás készülékek szokásos megvizsgálásához és a régi hatósági pecsétnek ujjal való kicserélésére. Természetes, hogy sok titkolt főzdeire jöttek rá, különösen *Tárkány* községben, ahol majd minden házban volt kisüst »mert hiszen most sza-

hogy a bécsi nő majdnem kivétel nélkül élénk, eleven, szellemes. A »liba« ott ismeretlen fogalom, csak az éleztapokban szerepel. Olyan kedélyesen elcsacsog, hogy még a német nyelvet is szépen találja, a ki tőlük hallja beszélni. Az úri nő beszédje középhelyen áll az irodalmi német nyelv és a bécsi dialektus közt, egyesíti az elsőnek fejlettségével a másodiknak könnyedebb, szabadabb szerkezetét.

Öltözékeikről már említettük, hogy szegényé, gazdagé egyformán izléses, eredeti. A gazdag megcsináltatja egy-egy elsőrendű cégénél, a szegény ellesi sétaközben a gazdag ruhájának szabását s otthon megcsinálja maga. Szállodámból a kapusnak a felesége egyszer három izben egymás után ment a Ringre sétálni csak azért, hogy egy ezredesné selyem ruháját tanulmányozza s egy hét mulva készen volt a selyem ruha kitűnő utánzata valami olcsóbb fajta szövethől, a minek azonban nem tudni a nevét sem magyarul, sem németül.

Mindezek azonban eltűnnek a bécsi nő szépsége mellett. Karcsú, nyulánk termet, a nélkül, hogy a sétapálczára emlékeztetne; szabályos, inkább világos szem, kicsiny, cseresznye-szaj s puzdóg haj; ime, a bécsi nő átlagos típusa. Arcszíne üde, piros, egészséges, minden mozdulata élénkség és elegancia, úgy, hogy a Bécsbe utazó id-geen első napokban nem lát itt mást, csak a szép nőket. Egyebekre nézve egyszerűen vak.

Nem csodálom, ha egyik tartalékos kollégámat (nota bene: aglegénynek készül) a ig lehetett a korzóról elcsalni másfelé. Azt mondta, olyan boldogan érzi ott magát, mint a nagyanyja a macskái közt. Hagyjuk őt is a cziczák közt sétálni.

S ezt a szépséget a bécsi nő annak köszönheti, hogy a mikor csak lehet, szabadban van. A bécsi nem fél a naptól. Nagyvárad kised sétáló publikuma nyáron nappal egyszerűen elolvad; a kinek nem musáj kimeni, a zsalugáterek mögött alszik s csak

este megy ki port verni valamelyik sétatérre. Bécsben a délutáni korzó soha sem marad el; lesülnek egy kissé a hölgyek, de az mindig szebb szín, mint a gázlámpák fénye mellett nyerhető érdekes és beteges halvány-ág.

Egészségre nevelik a bécsi leányt már kis gyermekkorától. Juniusban még ott javában tart az iskola, de azért gyermeket nem láttam ott a sétatereken tanulni, mint nálunk a Bóné-kut felé sajnálattal lehet észlelni. Lehet, hogy kalap nincs a fején, a harisnyája sem ér feljebb a cipőjénel, talán a karja is szabad vállig, de van a kezében ugrózsínór, labda, karika, vagy egy kis ásó, úgy elszórakozik azokkal a Volksgartenben, mintha otthon volna. Vegyük hozzá a pompás bécsi vizet, a sok sétatérrel, szökőkutakkal, a mi a város levegőjét folyton frissen tartja s akkor nem csodáljuk, ha a bécsi nő üde lesz, mint a levegő, melyet beszív. szép, mint a virágok, melyek közt felnő, erős mint az akácfa,

Szabó István

fűszer, bor, csemege és vadkereskedése,

Nagyvárad, Fő-utca (Dr. Grósz-ház),

városi és vidéki Telephon 251. sz.

Mindennemű ásvány- és gyógyvizek és az Előpataki víz főraktára Bihar-, Békés és Szilágy megyék részére.

Ajánlja kitűnő saját termésű körösvölgyi asztali borait bárhová a városban házhoz szállítva literes üvegekben fehér asztali ó vagy új bor literje 72 fillér, Schiller bor 72 fillér, körösvölgyi ó bor literje 88 fillér, akik azonban a városi fogyasztási hivattal az adóra kiegyeztek, literenként 20 fillérrel olcsóbban kapják.

Mindennemű friss gyümölcsök: u. m. Kajszin és Francia barack. Korai körte öt kilós posta kosarakban a legolcsóbb beszerzési helye. — Vidéki megrendelések azonnal teljesítenek.

Raffia hancs, szőlőkötő fonál, rézgálicz (kékkojtó) pamut a legolcsóbb árban.

bad. A pénzügyöri közegek hivatalos közelekedésükönél fogva rengeteg jövedéki kihágást vettek fel úgy hogy a lakosság magatartása már fenyegető kezdett lenni.

A lappangó elfojtott indulat végre ma szombat délután nyílt lázadásban tört ki.

A házkutatással, illetve felülvizsgálatlalt megbízott pénzügyöri szemlész és fővigyázó befejezvéen működésüket, szakaszukba, Belényesbe igyekeztek hazá. Alig érték ki a faluból, hirtelen emberek rohantak elő és dorongokkal, vasvillákkal felfegyverkezve hangos szitkozódások között támadtak rá a pénzügyörökre.

Ezek szép szóval igyekeztek őket lecsillapítani, de miután a fékevesztett tömeggel nem lehetett birni, sőt helyzetük mind válságosabb lett, kénytelenek voltak a nép közé lötni.

A harmadik tüzelés után egy Varga Péter nevű ember hangos kiáltással öszsze esett. A golyó mellén taláta.

A felizgatott tömeg erre hirtelen lecsendesedett és a finánczok háborítatlanul folytatták utjokat Belényesbe, hova megérkezvén, felettes hatóságuknál rögtön jelentést tettek az esetről.

A vizsgálat megindult.

A megsebesült ember állapota nem életveszélyes.

UJDONSÁGOK.

A hétről.

A hét eseményei meglehetősen távol állanak az idealizmustól.

Franciaországban nekivadult fanatikuskok gyenge nők, apácák kiűzésével gyalázzák meg a dicső francia nevet. A rendőrség, melynek feladata volna gonosztevőket üldözni, most a jótékony, az igazság, a felebaráti szeretet angyalai ellen hősködik és a szegényes heccz főhőse, Combes miniszterelnök még üdvözlő táviratokat is kap...

Bizony-bizony gúnyverssé fog válni ide s tova a büszke refrén:

— A francziáknak tisztelet!

Hogy érdemljen tiszteletet egy nemzet, mely meggörbíti alázatosan a derekát egy szál kancsuka előtt s gyöngy nőt ver ki hajlékaikból?

Vagy a nemzet még mindig megérdemli a tiszteletet s csak a kormányon levő szabadkőműves vitézdedők nem a francia nemzet becsületét, hanem csak saját lovagiasságukat veszélyeztetik?

Minden esetre érdekes volna, ha a francia kormány egyenesen előállana, mit is akar hát? Katholikus francziákból szabadkőműveseket csinálni? Ahhoz kissé késő született s ha ezélt ére is, csak Franciaországnak ártana. A katolikusokat ingerelni? Akkor jó lenne a tréfa végére is gondolni. Vagy Franciaországból királyságot csinálni? Nos, ahhoz éppen a legjobb uton halad.

Már ott járt az orleansi hercegné Mária Antónia szobáiban s ott könnyeket is hullatott. Már pedig az asszonyi könnyeknek csodás a hatásuk: férfiak ezrei szoktak sietni minden csepp könny letörülésére.

S mivel lehetne egy trónkövetelő szerető feleségének könnyeit jobban letörölni, mintha — királyi palástot nyujtanak feléje?

*

Mig a francziák forrongnak, nálunk nagyban pihen az egész politikai élet. A képviselőház költözködik, ki foglalkozóék ilyenkor komoly politikával? Ezért nem is vehető komolyan az a telegramm, melylyel a 48-as párt néhány zöldelő tagja megtisztelte (?) Combes urat. Kánikulában úgy szórakozik az ember, a hogy tud; s legfeljebb az ízlésre vet különös árapot az, ha valaki nők kiüldözését üdvözlöli.

Ennek mentségéül még a legrosszabb Törley-féle pezsgő sem szolgálhat.

*

A nagy politika annyi hunczutsága, a magas politizálók annyi csúnya dolga közül mint valami meseszerűen ideális dolog emelkedik ki egy szegény holicai tótnak az esete.

Beteg lett a felesége, nagy beteg. Elvitte a falusi orvoshoz, az nem tudott rajta segíteni. Bevitte a városba, ott tudott adni

az orvos, ha nem is gyógyszert, de tanácsot. Vigye fel a beteget Budapestre, van ott egy híres specialista, majd kigyógyítja az.

Budapest? Pénz kellene arra s a szegény tótnak csak egy taligája volt, semmi egyebe. A taliga elől is régen kidöglött a ló. Hogy vigye hát a feleségét Budapestre? Mert Budapestre okvetlenül el kell jutniok!

Vette a szegény tót a taligát, felültette rá a feleségét és — befogta önmagát. Nyolcz napig huzta a taligát, rajta a beteg feleséggel, mig elérte Budapestet. Itt a kelenföldi vámnál eltört a kordély, elájult az asszony — de Budapesten voltak: A szegény tót sirt örömben, mikor a nagy városból kijöttek a mentők és bevitték a feleségét a Rókus-kórházba. Ott bizonyosan meg fog gyógyulni, — hiszen Budapesten vannak, a tudós Budapest!

Mikor ilyen híreket olvas az ember, akkor elfelejti, hogy gyűlölet is van a világon, mely nőkre meri emelni kezét. Vagy ha van is gyűlölet, legyőzi azt az a csodákra képes, hatalmas szeretet!

Aliquis.

A becsupott vőlegény.

Mister Jean Jacques Weith néhány évvel ezelőtt még amerikai lakos volt s most mint milliomos tért haza rokonaihoz Abaujme gyébe. Csak néhány héttel hazatérése előtt vett el egy csinos özvegyasszonyt, a kinek tizenöt éves leánya volt. Később fuk született, Weith Jakab szép nagy birtokot vásárolt s hamar beleszokott a magyar földesuri életbe.

Mikor az egykori díszmüaru-király fia hat éves lett, nem engedték iskolába, hanem képzett nevelőt fogadtak melléje. A nevelő ur Inczédi Jenő budapesti tanárjelölt a gyönyörűen felserdült leányt is tanította.

Inczédi Jenő az édesszavu magyar poéták ismertetése mellett az ars amendi-t, a szerelem művészetét is tanítani kezdte. A fiatalok hamar beleszerettek egymásba. Pedig odaát, az Egyesült-Államokban már volt a leánynak jövendőbelije, M. Weith egyik barátjának a fia, a ki maga is dúsgazdag gyáros.

Ellis kisasszony a múlt héten töltötte be tizenhetedik életévét s úgy ter eztek, hogy azon a napon meg lesz az esküvő. A tervet azonban ugyancsak meghusítottta a szerelmes pár.

melynek árnyékához gyermekkori játékaik fűződnek és mégis lehet nagyvilági, elegáns, úri hölgy.

Azért lehetne Bécsset legjobban egy gyönyörű szép kerthez hasonlítani, melyben csak az bosszantja az igaz magyar ember szívét, hogy rengeteg sok kétféjű sas röpköd benne.

Persze, van ebben a kertben néhány füres virág is. Például a hordótermetű, szélesszájú cseh házmesternéket senki sem fogja Bécs rózszálainak tartani, különösen, ha veszekedni kezdenek. Ehhez a Frau Hausbesorgerin épp úgy ért, mint »magyar« kollégájá, a budapesti Hausmeisterin. Hasonlóképp nem éppen szegfűre emlékeztet a Léní, a bécsi tenyeres-talpas, lötyögő szakácsné; ezekből lesznek a házmesternék. Vadvirágnak, pl. pipacsnak elmehetne a Katicza, a magyar szobaleány. Nem is képzeljük itthon, hány magyar falusi leány talál Bécsben szolgálatot; akkor lepődünk meg, mikor itt is, ott is látogatóba megyünk s magyar szolgáló nyit ajtót. Vasárnap mind együtt találhatók a Praterben, a huszárok vagy fess magyar bakák oldalán. S aztán mondja valaki, hogy nem tart össze a magyar!

Vannak aztán hervadt virágok, melyek a nappali fényt ki sem állják már — de ki emlékeznék meg hervadt, letört, hamis szépségű virágokról, mikor frisseket is láthat?

A bécsi hölgyek sorsát különösen kellemessé teszi az, h gy igen könnyen lehet megállapodni egy-egy talájkában. Azt hiszem, külön

a bécsi szerelmes diákok és diákkisasszonyok számára találták ki az u. n. csöpostát, melynek hálózata kiterjed az egész városra. Kis piros postaszekrénykék gyűjtik össze a csöpostára számt leveleket és levelezőlapokat. A ládikákat minden 20 perczen kiürítik, a küldeményeket sebesen osztályozzák és süített levegő segítségével földalatti csövekben szétküldik a megfelelő kerületekbe. Egy levelezőlap 20 fillér, levél 40 fillér s legfeljebb két óra múlva a címzettnél van. Hol lehet gyorsabban megállapodni egy-egy talájkában?

Egy dolog van, a mi csúnya a bécsi hölgyeknél: igen sokan ülnek közülök biciklire. Reggel öt órától kezdve 11-ig a Prater tele van bicikliző hölgyekkel. Minden udvariassági hajlamaim ellenére ilyenkor az jutott eszembe, hogy ezeknek bizonynyal nincs több kerekük, mint az a kettő, a melyeken gurulnak szokat sem tudják okosabbra használni... Goromba vélemény, de már én előttem a nő mindig némileg az angyalhoz áll közelebb. Már pedig az angyalt el tudom képzelni repülve, de taligán döcögve soha. Egy a vigasztaló: biciklin szép bécsi nőt egyet sem láttam; de láttam olyankat, hogy tiszta szívből megsajnáltam a szegény kerékpárt.

Hja, a napfény mellett árnyék is szokott lenni.

Ez az árnyék azonban csak annál inkább kimutatja a többi napsugarat. S ha ezek a bájos bécsi arczok rád mosolyognak, akkor nem

a nap, hanem az egész mennybolt jut eszedbe, főleg ha egy kis költői fantázia maradt benned az élet minden keservei daczára.

De mit ér a nap fénye, mit ér a mennybolt kéksége, ha egyik sem gyönyörködhetik önmagában, ha nincs miben visszatükröződniök? Mit érne a napnak a melege, ha nem volna jég, a mit felolvasszon?

Szerencsére a kegyes sors nem feledkezett meg e tekintetben sem a bécsi hölgyekről. Van, a miben szépségük visszatükröződhetik és van mit megolvasztaniok is. Az első czélra igen alkalmasak a bécsi tiszték általában, főleg a magyar ezredek tisztjei; megolvadásra, sőt lángra gyűlésre pedig igen jók a Magyarországból fegyvergyakorlatra bevonult, itthon jégge fagyott tartalékos tiszti szívek.

Ezekről is fel kell lebbenteni legközelebb a fátyolt, hanem előbb még egy bocsánat kérészel tartozom. Bocsánatot kell kérnem, a miért e kis visszaemlékezések során a császár elébe került a hölgyeknek. Nem feledékenység ez, hanem a köteles figyelem. Utóvégre Bécsben egy házigazda van: a császár. Neki köszönhetnek odaát mindent. Igaz, hogy Bécsset széppé a női teszik, de az is igaz, hogy Bécsset Bécscsé a császár kegye emeli. A nők a császár jó voltából oly szépek és elegánsok s bizony engem is a »császár és király« jó voltából ezitáltak Bécsbe, hogy a bécsi szépségekben gyönyörködjem.

Ellis ugyanis apja nevében jóval későbbre hívta meg az amerikai kéri, mint a mikorra kellett volna.

Az amerikai kéri a pontos időben megérkezett. Rut szakállu, unalmas ficzkó volt, a ki keveset beszélt. Minek szaporítsuk a szót. Egy hét mulva meg volt az esküvő s az ifju pár nászutra kelt.

Tegnapelőtt aztán egy hórihorgas szöke ifju állított be Weith Jakabhoz, a szállóbeli lakására.

— H. O. Brown vagyok, — mutatkozott be.

— Megbolondult? — pattant föl az ujdonsült após.

— Nem ismer rám, persze, nagyot változtam néhány év alatt.

A párbeszéd vége az lett, hogy a vérmes nagybirtokos — csalónak gondolván a szöke fiatal embert — rendőrt hivatott s bekísértette. H. O. Brown okmányokkal igazolta személyazonosságát s ekkor nagy ribillio keletkezett. Wei h már azt hitte, hogy megőrül, a mikor levél érkezett Ostendéből az elutazott házaspártól. Ellis töredelmesen meggyönt apjának és bocsánatát kérte. Megírta, hogy a nevelő ur a férje, a kit alaposan informált a viszonyokról, egy hogy álbajusszal, szakállal és hajjal ügyesen játszhatta szerepét. Az öreg ur erre kijelentette:

— A kiben ennyi élelmesség van, azt szívesen fogadom nőmül. Sajnálom, Mr. Brown, ön elkésett.

De az elbolondított vőlegény nem hagyta annyiban a dolgot, hanem egyszerűen jelentést tett a rendőrségen *csalás miatt* Mr. Weith ellen.

A vizsgálat megindult s igen érdekes bírósági tárgyalás várható az ügyben.

TAJÉKOZTATO.

Augusztus 7. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének rendkívüli közgyűlése d. e. 11 órakor.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Szent Anna napja.** Tegnap, szombaton ünnepelte meg az Orsolya-zárda Szent Annának a zárda-templom védszentjének névnapját. Ez alkalomból a virágokkal díszített templomban *Vinkler* József káptalani helynök nagy segédlettel ünnepélyes szent misét tartott, míg a predikációt Brém Lőrincz mondta. A templom színtől megtelet ajtatos közönséggel.

* **Személyi hir.** *Gerő* Ármín főkapitány Ungvárról Nagyváradra hazaérkezett.

* **A Szigligeti-társaság könyvtárát megvizsgálják.** Tegnap átutazott Nagyváradon *György* Aladár, a központi statisztikai hivatali könyvtári igazgatója, a kitűző közgazdasági író. Ez alkalommal említette, hogy legközelebb, talán már augusztus hónapban Nagyváradra is eljön s a kormány megbízásából meg fogja vizsgálni a Szigligeti-társaság könyvtárát. Azt hisszük, ezzel a vizsgálattal igen hamar el fog készülni.

* **Uj táblai tanácsjegő.** Az igazságügyi miniszter *Madarász* Kálmán tenkei járásbíró-sági albirót a nagyváradai kir. ítélőtáblához tanácsjegőzöl rendelte be.

* **Br. Hornig püspök részvéte.** Br. Hornig püspök maga is egészsége helyreállítása végett fűrdön tartózkodik s itt vette mindenkor áldott emlékü bibornok-püspökünk elhunytának hírt. A hír vétele után következő meleg és érző szavakat intézte káptalanunkhoz:

Nagyságos és Főlisztelendő Székeskáptalan! Mélyen tisztelt Uraim! Ha valaki az országban, úgy én vagyok az, kit a váradai Bibornok-püspök elhunytának híre szíve mélyéig meghatott. Hosszu évek során a

boldogultban nemcsak jóakaró barátomat szerettem, de minden nemes erényben tündöklő példát is láttam s tiszteltem ő benne, kivel egyházunk s hazánk újabb történetének legválságosabb pillanataiban karöltve járhatni mindig megtiszteltetésnek tartottam. Magam is épen ama fájdalmas napokban, midőn halála híre hozzám érkezett, messze vidéken orvosi kezelés alatt állván, nem tehettem, hogy végtisztességére személyesen megjelenve, élőlőszóval fejezzem ki igaz részvételem a Ngos Fldő Székeskáptalan előtt, de teszem ezt jelen tiszteletteljes soraim által, egyuttal megragadva az alkalmat, hogy azon őszinte nagyrabecsülésről biztosítsam e nagyérdemű testületet, melylyel maradok Veszprémben, 1902. évi július hó 14-én A Ngos és Fldő Székeskáptalannak alázatos szolgálója az Urban: B. Hornig Károly veszprémi püspök.

* **Az új városház tetőzete.** Az építés alatt levő új városházát egyszerű lapos fedéllel tervezték. Ifj. *Rimanóczy* Kálmán építész az építkezés folyama alatt azon javaslatl lépett fel, hogy sokkal csinosabb lenne s emelné az épület szépségét, ha a homlokzatnál a lapos bádofedél helyett kiemelkedő, u. n. mansard tetőzetet készítenének. A különbözet mintegy 6000 koronát tenne ki. Nagyvárad város közgyűlése a módosítást elfogadta. *Szokoly* Tamás törvényhatósági bizottsági tag a közgyűlés határozatát megfélebbzte, azonban a belügyminiszter, mint Budapestről telefonon jelentik, a közgyűlés határozatát jóváhagyta s *Szokoly* Tamás felebbezését elutasította.

* **Athelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Pazár* Dezső főreáliskolai tanárt Szegszárdra helyezte át az ottani főgimnáziumhoz.

* **A dunai kirándolók itthon.** Több alkalommal megirtuk, hogy *Komlóssy* József városi tanácsnok vezetése alatt egy nyolcztagu társaság azon merész utra vállalkozott, hogy Nagyváradtól a Körözsön, Tiszán és Dunán egy általuk készített csolnakkal Orsovára rándulnak. A társaság négy tagja Szegedről már pár nappal ezelőtt haza utazott. A társaság többi tagjai sem mehettek vízi járművökön egész Orsováig, hanem Zimonytól a Duán uralkodó viharok miatt vasuton folytatták utjokat a Vaskapuig. Tegnap megérkezett a bátor társaság utócsapata is. *Komlóssy* József tanácsnok, *Nyilassy* Károly tanár, *Rácz* Andor és *Szűts* János tegnap jöttek haza duzzadó erőben és napbarnított arczczal.

* **A Hadik-huszárezred jubeliuma.** Az aradi 3. Hadik-huszárezred tegnap ünnepelte 200 éves jubileumát *Schwitzer* tábornagy hadtestparancsnok, *Gaudernak* és *Hühner* altábornagyok, *Surányi*, *Kaffka*, *Hugetz* és *Lehman* vezérőrnagyok részvételével. 8 órakor a Laktanya előtti mezőn tábori mise volt, a melyet Csák Cyrják miniorita rendfőnök szolgáltattott fényes segédlettel. A mise után díszszemle volt, a melynek során *Lázár* Frigyes ezredparancsnok német és magyar nyelven beszédet intézett a legénységhez, hangoztatva a legmagasabb trón és a szeretett haza iránt való hűséget. Az ezred történetének ismertetése után felhívta a huszárokat, hogy dicső elődjeik példája után haladjanak. A beszéd végeztével a legénység háromszoros éljenkiáltásba tört ki. A szemle után díszgyakorlat volt, ezután pedig dejeuner. Délután tiszti lövésznyt tartottak, este pedig banket volt, a melyen az első tősztot ő felségére *Schwitzer* tábornagy mondta. Az ünnepet bál fejezte be.

* **Egy kiházasítási egyesület dolgai.** A kiházasító egyesületek gombamódra szaporodtak az utóbbi években mindenfelé, de különösen Bihar megyében alakították derűre-borura az ilyen egyesületeket. Egyik-másik nagyobb községben 3-4 ilyen népboldogító intézmények állanak fenn. Azonban sokat beszéltek most

magukról ezen egyesületek egyrésze. A kezelést nem a leglelkismeretesebben teljesítették s az alapszabályokat nem tartották be. A margitai kiházasító egyesület vezetőire is az a panaszmérült fel, hogy ba van a kréta körül. A kir. ügyészség hűtlen kezelés, sikkasztás és csalásért indította meg az egyesület vezetői ellen a vizsgálatot. A könyveket átvizsgálják és igen sok tanut hallgatnak ki. *Ember* Géza vizsgálóbíró ebben az ügyben kiint járt Margitán.

* **Polgár ember szuronyok közt.** Hiegelhoffer Ödön, Sopronmegye Sámoly községének jegyzőjét behívták a Sopronban állomásozó 76. számú közös hadseregbeli gyalogezredhez fegyvergyakorlatra. Hiegelhoffer többször kérte a soproni hadkiegészítő parancsnokságot, hivatkozva súlyos okokra, hogy behívását halaszták el, azonkívül kérvényt intézett a budapesti hadkiegészítő parancsnoksághoz, hogy fegyvergyakorlatát az idén itt végezhesse. Végre meg is kapta a halasztást a soproni parancsnokságtól július 28 ra, azonban a budapesti hadkiegészítő parancsnoksághoz benyújtott kérvényre még nem kapott választ. Hiegelhoffer tegnap Budapestre érkezett s elment a budapesti hadkiegészítő parancsnoksághoz, amelynek helyisége az üllői-uti Mária Terézia-kaszárnyában van és tudakozódott kérvényének sorsa után. Válaszul pedig azt kapta, hogy ott rögiön le tartóztatták, az őrszobába vitték és holnap Sopronba transzporálják, szuronyos fedezet alatt. *Zboray* Miklós képviselő táviratot küldött *Szell* Kálmán belügyminiszternek, sürgős közbenjárását kérve ez ügyben. Egyuttal személyesen járt el *Lobkovitz* herczeg hadtestparancsnoknál is.

* **Gyermekvédelem.** Az elhagyatott gyermekekkel szemben fogantatott hatóságivédelem felülvizsgálását teljesítő miniszteri kiküldöttek vizsgálatáról már megemlékeztünk. Most erre vonatkozólag a rendőri sajtóiroda közli a következőket:

Az elhagyatott gyermekekkel szemben fogantatott rendőrhatalósági eljárás felülvizsgálata végett a belügyminiszter Nagyváradra és folytatólagosan az ország többi hatóságaihoz *Bosnyák* Zoltán dr. min. osztálytanácsost és *Karsay* Sándor dr. fogalmazót küldötte, kik csütörtökön megkezdett és folytatva tartott e nembeli vizsgálatokat tegnap befejezték. A vizsgálat során meggyőződést szereztek arról, hogy eddig általában hány gyermeket nyilvánított elhagyatottnak a rendőrhatalóság; továbbá az iratok alapján a gyermekek hozzátartozóinak vagyoni, kereseti és családi viszonyait kutatták. A vizsgálat során tapasztaltak iránt az intézkedés akkor tétetik meg, midőn a holnap délelőtt üléselő bizottság véleményt nyilvánít. E bizottsági értekezleten a nevezett miniszteri küldötteken kívül *Beöthy* László dr. főispán, *Rimler* Károly polgármester, *Gerő* Ármín főkapitány, *Juricskay* Barna szegényügyi előadó és *Bordé* Károly lelenczházi gondnok vesznek részt.

* **Az újvárosi községi iskola elhelyezése.** Az újvárosi községi elemi iskola egyrészenek Nagyvárad városa kibérelte a Nagyváradai Takarékpénztártól a *Sehovits*-féle házat, ez évi október hó 30-ig. A takarékpénztár most azon kérelemmel fordult a városhoz, hogy az iskolahelyiség bérletét már szeptember 1-re bontsa fel a város, mert a házat eladták s az új tulajdonosnak ez időre kell átadni. A két havi bért visszafizeti a pénztintézet. Ennek a kérelemnek annál inkább eleget tehet a város, mert az ősszel megnyíló tanfolyamra már átveszi a város az őr-utczai új iskolát.

* **Krecz az ügyészségi börtönben.** Megemlékeztünk szerdai lapunkban a hurokra került *Krecz* György csalóról, kit a csendőrhök a vizsgálat adatainak beszerzése és a puhatólasi eljárás könnyítése czéljából illetőségi helyére *Harangmezőre* kísérték. Most mint értesülünk *Krecz* a kir. ügyészségnek adatott át.

* **Adóajstromok közszemlé.** Nagyváradi város összes városrészeire a hegyre vonatkozó — a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott — a föld- és házbirtok után járó 1902. évi általános jövedelmi pótdadó és a fegyveradó kivetési ajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 18. §-a értelmében f. évi július 27-től aug. 3-ik napjait nyolcz napi közszemlére a városi adóhivatal 2-ik számú szobájában a II-ik kerület Ujváros és Kúlvárosra nézve, 4-ik számú szobájában a III-ik kerület Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegyre nézve, és 7-ik számú szobájában az I-ső kerület Olasz városrészeire azon figyelemmel tételnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett ajstromokban terhükre előírt adókat megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe törőnt bejegyzését követő 15 nap alatt — a később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás nem fogván vétetni — a kir. pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják. Nagyváradi, 1902. július hó 20. **Városi adóhivatal.**

* **Háziezredünk nagygyakorlaton.** Jövő hónap 19-től szeptember 14-ig meleg napjai lesznek a 37. gyalogezrednek: akkor fognak lefolyni a nagygyakorlatok. A program következőleg van összeállítva: 19-én indulás hajnalban Tenke felé, a hol éjszaka megszállnak. Másnap tovább menetelnek Beélre, aztán Boros-Jenőre, Világosra és Ralna-Lippára vonul az ezred, a hol az ezredgyakorlatok fognak tartatni egészen aug. 26-ig. Augusztus 27-től 30-ig dandárgyakorlatokat végeznek együtt a nagyváradi 37. és a debreczeni 39. gyalogezred, majd pedig aug. 31-től szept. 7-ig Lippa környékén az egész 17. hadosztály fog manőverezni. Szeptember 8—13-ig Facset és Lippa közt a zárógyakorlat játszódik le, mely után szept. 14-én a 37. gyalogezred vonaton fog visszajönni Nagyváradra.

* **Halálozás.** Részvétellel értesülünk egy derék urinő, özv. **Weinpoller** Gusztávné szül. **Hubsch** Leopoldina haláláról. Az elhunyt urinő az utóbbi években Budapesten lakott gyermekeinél. Halála hosszas szenvedés után, élete 54-ik évében, július 24-én következett be. Temetése tegnap, szombaton délután nagy részvét mellett ment végbe. Nyugodjék békével!

* **Az ellopott utca-burkolat.** Hirt adunk róla, hogy kézrekerült a tettese annak a nem mindennapi tolvajlásnak, melylyel valaki a Rottenbiller-utczának a Damjanich- és a Király-utca közti részen lefektetett fakoczkaburkolatát emelte el. A szóban levő burkolat próbaburkolat volt és most júliusban járt volna le a határideje. A főváros és a burkolat vállalkozója között a faanyag eltávolítása következtében támadt vitás ügy még niocsen eldöntve, de az uttestet valahogyan használható állapotba kellett hozni és a tanács egyelőre makadamszerűen helyreállította. Közben pedig a tanács a mérnöki hivatal javaslatára felhívta a próbaburkolat vállalkozóját, hogy azokat az elidegenített fakoczkákat, melyeket különböző helyeket megtaláltak, rakassa le újból az ezelőtti utrészen, de ennek a felhívásnak a vállalkozó eddig nem tett eleget. Tudvalévő továbbá, hogy a rendőrséget hibáztatták azért, mert a fakoczkák felszedését és elhordását meg nem akadályozta. Erre nézve a főkapitányság egy a tanácshoz intézett átiratban azt fejtegeti, hogy semmiféle mulasztás ebben a tekintetben a rendőrséget nem terheli, mert ez ideig sosem tudták vele, hogy hol és milyen közmunkát fognak végezni a város vagy ennek vállalkozói. Kéri tehát, jövőben juttassanak hozzá ilyenmő értesítést, hogy az illetékes kerületi kapitány-

ságot megfelelően utasíthassa. A mérnöki hivatal szakosztályfőnökei utóbbi havi értekezletük-ből tehát azt javasolják a tanácsnak, hogy nagyobb közmunkák teljesítéséről előzetesen értesítsék a főkapitányságot; kisebb ilyen munkáknál pedig az illető jogosult közegek megfelelő igazolvánnyal láttassanak el.

* A hétről.

A kivándorlás egyre terjed. Most még a Kossuth-szobor is **kivándorolt**. Pedig annak igazán **Budapest**en kellett volna maradnia.

— Bécsben e héten már harmadszor olvasták az Ausztriával való szerződésünket. Az nem baj, hogy **háromszor** olvassák. Nagyobb baj, hogy **egyszer** is **megirták!**

— Ne busuljunk! Egyetlen iparág hamarosan felvirul Magyarországon. Ertjük ez alatt az esztergályos ipart. Az esztergályosok csinálják a **botokat**. Már pedig Magyarországon tömérdek **vándorbotra** van szükségük — a kivándorlóknak . . .

Az összedőlő Campanile.

— Tudod-e, hogy Velenczében most nem jó dolog adósnak lenni!

— Miért?

— Mert most még azt sem lehet elmondani, hogy az ember adósságát megfizeti a **nagyharang!**

Krieghammer bája. Szárnysegéd: Miért olyan szomorú excellentiád?

Krieghammer hadügyminiszter: Olvasom a lapokban, hogy Magyarországon kintűnő a termés. Hiszen így még a megélhetésre is elég pénze marad a gazdáknak! Ha én azt tudom, kétszer annyit kérek az új ágyukra.

(**Kakas Márton.**)

* **Nagy tűz Bécsben.** A Stahleher hírneves régi mulatóban tegnap délelőtt három oldalról egyszerre nagy tűz keletkezett. A hirtelen megjelent tűzoltó csapatok a tüzet lokalizálták és a rögtön megindult vizsgálat kiderítette, hogy a tűz gyújtogatás műve. A helyiségben számos petróleummal töltött szódavizes üveget találtak.

* **Az új tűzoltóbanda.** Az újonnan szervezett tűzoltóbanda hetek óta szorgalmasan tanul, hogy a közönség elé lépjen. A tanulási céljára a nappali időben Karger Sándor vendéglős átbocsátotta részükre tágas, üveges termét. Már annyira haladtak az apró zenészek, hogy tegnap a Csarnok kávéház előtt bemutatták játékkukat. A banda ma, vasárnap délután pedig Karger Sándor kitűnő nyári helyiségében fog játszani.

* **Hulla a kutban.** Pecze-Szilős község határában, a Jéppincéhez tartozó nyitott kutban tegnap délután egy holttestet találtak. A kir. ügyészség felhívására, bár a terület kívül esik Nagyváradi határan, a nagyváradi rendőrség intézkedett a hulla kivétele és a vizsgálat megejtésére nézve. A talált hulla egy középkori parasztemberé. Kiletét nem tudják. A személyazonosság megállapítása végett ma reggel kimennek a helyszínére. Valószínű az a feltevés, hogy a szegény ember öngyilkosságból ugrott a kutba.

* **Vesztett kutya garázdalkodása.** Nagy riadalom volt tegnap délelőtt Rákos-keresztúr, Munkásotthon és a Zsófia-telepen, hol egy vesztett kutya támadt a járókelőkre. A Munkásotthonban vették észre először az állatot, a hol Szabó Erzi és Hankó Zsófi kis leányokat támadta meg az utcán s mind a kettőt összemarta. A gyermekek sikoltozására kifutottak a lakók s üldözöbe vették az állatot, a mely menekülés közben ráugrott Fülormann Leontin öreg asszonyra, a ki ijedtében elesett s a kutya az arcát teljesen összemarta. Az üldözés során a vesztett állat a réten keresztül elmenekült a faluba s innen a Zsófia-telepra, hol Krecsmárk

Katalint és Trenka Zsuzsi libapásztorokat marta össze. Ekkor már a rendőrség is tudomást szerzett a dologról s a telepen üzöbe vették az állatot, hol hosszas hajsziolás után sikerült **Varga Sándor** rendőrbiztosnak leteríteni a dühöngő állatot. A kutyát még az nap felboncolta az állatorvos s miután megállapították, hogy vesztett volt, a megmárt gyermekeket másnap már beszállították a Pasteur-intézetbe.

* **Kínában szabad a járás.** Londonból táviratozzák, hogy a Times szerint ma még beláthatatlan fontosságu az a reform, amelyet a kínai kormány tegnap kihirdetett: Kínában eltörlik az ugynevezett likring-illetéket s mindenkinék, egy idegennek, mint benszülötteknek, megengedik az egész birodalomban a szabad járás-kelés. A kormánynak eme rendeletét, mely az egész kínai birodalmat megnyitja az európaiak előtt, belefoglalják az angol-kínai kereskedelmi szerződésbe.

* **Eltűntek.** **Róth Márton** érmihályfalvai illetőségű 15 éves kereskedőtanonc, ki Rosenfeld Adolf kereskedésében volt alkalmazva, július közepén, továbbá **Ersekind-ről Szilágyi János** 16 éves kovács inas még júniusban eltűntek. Miost mindkettőt országosan körözik.

* **Találtatott öt kulcs egy karikán.** Igazolt tulajdonosa átveheti **Mendelényi Béla** rendőr fogalmazónál.

x Az idény előhaladása folytán az összes nyári színes és fehér ingek, angol mosó mellények rendkívül leszállított áron kaphatók

Róth M. Utóda

kalap és uridivat üzletében.

Kizárólag a legjobb hazai készítményű női és férfi cipők nagy választékban kaphatók.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét **Deutsch K. I. üveg, lámpa és porcellán** üzletének át-helyezését jelentő, lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

x **Megérkeztek a nyári idényre** a legszébb cipő áruk, melyek szép és csinos kiállításuk mellett, az előre haladott idény miatt **25 százalékkal olcsóbbak**, mint voltak. Nagyszerű újdonságok Chewreox, Box és sárga cipőkben. Alkalmi vétel esőernyőkben és harisnyákban. **Nádor Henrik** és Társa Nagypiacz-tér, Kereskedelmi Csarnok

x Hatóságilag engedélyezett végeladás üzlet-felosztás végett **Kárpáti Miklós** divatárúházában Nagyváradon. Ezen rendkívül előnyös vételket figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek. Tessék a hirdetés oldalán a hivatalos hirdetményt elolvasni.

EGYESÜLETEK.

Rendkívüli közgyűlés a tisztviselők szövetkezetében.

A »Nagyváradi Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezeté«-nek tagjait a Nagyváradon Bihar megye székházában 1902. évi augusztus 7. napján d. e. 11 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésre tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Jelentés az elnökigazgató lemondása folytán fogantatott intézkedésekről.
2. Elnökigazgató és egy, esetleg két igazgatói tag választása.

Nagyváradi, 1902. évi július hó 22-én.

Beöthy László,
szövetkezeti elnök.

IRODALOM.

Ingyenes diszmű ajándék. A ki e címet elolvassa, akaratlanul is Amerikára, a képtelenségek hazájára gondol. Pedig ezuttal sokkal közelebbről, Budapestről, kél szárnyra e hir. A **Pesti Napló**, Magyarországnak e legrégibb, pártoktól és klikkektől teljesen függet-

len napilap lepi meg vele karácsonyra olvasóit ajándékkal adván — teljesen ingyen — a gyönyörű kötésű, remek illusztrációkkal díszített *Zichy Mihály Album*-ot. E valóban értékes és nagy irodalmi becsű művet — melynek az Athenaeum kiadásában megjelent eredetije 90 koronába kerül — a Pesti Napló új kvárt kiadásában karácsonyi ajándékkal megkapja a Pesti Napló minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, a kik egész éven át fél, negyedév vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Naplóra.

Igazságszolgáltatás.

Egy turffogadás. Schol a játékszenvedély nincs jobban kifejlődve mint nálunk Budapesten. Különösen a turfon dühög a játék. Ott van a totalizátor, a bookmaker, a városban az engedélyezett s a titkos fogadóirodák. Üdvös dolog volt, hogy az utóbbiak közt nemrég ráütött a rendőrség s ezeket a zug-totalizátorokat lehetetlenné tette, a vele üzérkedőket keményen megbüntette.

Most egy engedélyezett, a »Vadász- és Versenylapok« fogadó-irodája elleni pör teszi aktuálissá a kérdést. Ez az iroda, a mint ismeretes, tétet fogad el, a többi közt »halmozás«-ra is. Ha a ló nem fut, a pénzt visszajadja, de öt perczent közvetítési díj levonásával. Nyílt titok azonban, hogy az iroda nem »közvetít«, hanem »in sich« játszik s megteszi az említett százaléklevonást nyereség esetén is. Mindebben alig van valami különös. De egy másik feltétele, az már igenis furcsa dolog. Az iroda ugyanis kiköti, hogy semmi esetre sem fizet többet, mint — a tétnek százszorosát.

E miatt támadt most a szóban lévő pör. Valaki az irodánál öt forint tét mellett halmozva fogadott négy lóra. Három lóra bejött »sieg«-re, amint tette, de a negyedik tippet elhibázta. E szerint odaveszett minden pénze. Pedig mint álltak a játék esélyei? Akkor, a midőn a három első lóra győzött, a megtett öt forintja 496 forinttra szaporodott fel a halmozott nyereség révén. És mert a negyedik futamban lemaradt a lóra, elvesztette az egész 496 forintját, holott nyerni már — csak négy forintot nyerhetett volna.

Tudnillik ama kikötés alapján, hogy az iroda semmiképp többet nem fizet, mint legfeljebb százszorosát a tétnek. Vagyis a jelen esetben 500 forintot az ötforintos alaptét után.

E furcsa aránytalanság indította az illető játékos most arra, hogy ügyvédje dr. Kisfalvi A. Rezső útján pört indítson a Vadász- és Versenylapok fogadó-irodája ellen. Igaz, hogy a szerződés köti a feleket, de mégis kérdés, hogy az így nyilvánvalóan igazságtalan kikötést helyesnek találja-e a bíróság.

A pör kimenetelét sportkörökben érdeklődéssel várják.

Petróné bünbőre. Petró Jánosné, a szerencsétlen Erdei Sándor ékszerész gyilkosa ügyében a vizsgálatot immár teljesen befejezte a törvényszék. Csak még a bünszöszony anyjának a kihallgatása van hátra. Az öreg Petróné a vizsgálóbíró egy igen lényeges dologra kívánja kihallgatni. A gyilkos aszszony többször emlegette tettének elkövetése előtt, hogy »elsejére pénz lesz« s aztán nemcsak adósságokat fizet, de egy kicsit nyaralni is elutazik. Mikor a bíró megkérdezte tőle, honnan várhatott pénzt, azt felelte, hogy Egerben lakó édesanyjától. Ezen előadásának valóságát kell most még tisztázni. Azután átkerülnek az akták indítványtétel végett a királyi ügyészséghez.

NYILTÉR.

Sérvbajosoknak fontos!

FEHÉR JÁNOS

orvosi kötszerész,
Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja nagy választéku raktárát

saját gyártmányu

sérvkötőkben, köldöksérvkötők, haskötők, suspensoriumok, gummi görccsér-harigonyák, egyenesstartók, fűzők ferdén nőttek részére. Műlábak, műkezek, járó és nyújtó készülékek készítését felelősség mellett és bármely más gyárak árainál sokkal olcsóbb árért. Irrigátorok, fecskendők, mellszívók, vatta és egyéb kötanyag, mindegyik minden — a betegápoláshoz szükséges kötanyag — a

legjutányosabb árban

kapható.

Szülők figyelmébe ajánlom az általánosan ismert legkitűnőbb

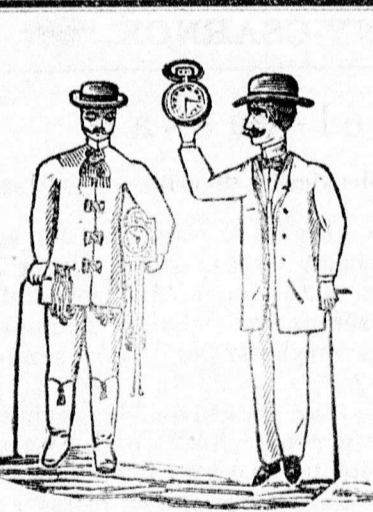
gyermek-tápláló eredeti »Soxhlet«-készüléket, mely gyenge és a természetes táplálékot nélkülöző gyermekek felnevelésére nélkülözhetlen. Ezen készülékek nálam a legolcsóbban beszerezhetők.

Valódi francia gummi- és halhólyag különlegességek eredeti párisi csomagolásban.

Gyári raktár mentő-szekrényekből ipartelep és cséplőgép tulajdonosok részére a legújabb miniszteri előírás szerint felszerelve.

Keztyük mosása és tisztítása gyorsan és pontosan eszközöltetik. 242

Tanulók felvétetnek.

Miért haragszol?
barátom.

Talán nem jár jól az órád. Oh hagyd el; ezeknek az óráknak már többre van a javítása mint az egész értéke.

Na ha csak az a baj, ajánlok neked egy jó órát, mely az én órámat is pontosan kijavította, s minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett

Csak 90 krajczárért,

óraüvegeket csak 10 krért ad, ugyszintén a legjobb órákat és ékszereket jutányos árban raktáron tart.

Kepes Márton, 226.

műorás Nagyváradon színház oldala mellett.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmával a t. közönség szives figyelmébe ajánljuk

tűz- és betörésmentes letéti pénztárunkat,

melyben külön és közvetlen elzárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérlő közönség rendelkezésére.

Nagyvárad takarékpénztár r. t.
219.

Weiner és Grünbaum

Budapest, Váci-utca 2.

- Egyéves önkéntesek részére a legolcsóbban készíti az egyenruha felszerelést.
- Egyéves önkéntesek részére készíti a legelegánsabb egyenruhákat.
- Egyéves önkéntesek részére küld díjtalanul árjegyzéket.
- Egyéves önkéntesek részére sorozási és áthelyezési kérvénymintákat díjtalanul küld.
- Egyéves önkéntesek részére minden katonai ügyben ad díjtalanul felvilágosítást.
- Egyéves önkéntesek részére újabb kiadott »Egyenruházati Közlemények« című könyvét díjtalanul küldi.

Weiner és Grünbaum

Budapest, Váci-utca 2.

SIRKÖVEK
a legolcsóbban kaphatók 258 a debreczeni köiipar vállalat **KOHN és TÁRSA** fiók sirkóráktárában, Nagyvárad, Kossuth-u. 8.

MULATSÁG.

Dalestély. A nagyvárad-újvárosi ev. ref. egyházi énekbar 1902. évi augusztus 3-án Sport-téren az énekbar templomi Orgona-alapja gyarapítására táncszal egybekötött zártkörű dalestélyt rendez. B-épti díj: személy-jegy 1 korona. Kezdeté este 8 órakor.

Az estély műsora a következő:

1. Vadászdal *Lányi* Ernőtől.
2. Népdalok: a) Temetnek a Balog-völgyön. *Dankó* Pista dallama után férfi karra írta: *Gerencsér* József. b) Minden szöke kis lány csalfa *Thaisz* Lajstól.
3. Palócz dalok: a) Elment Huszár Bercezi; b) Piros rózsá levele dr. *Angyal* Arm. től.

4. Románéz a »Boccaccio« operettből. Férfi karra írta: **Magenbauer** Lipót.

5. Népdal füzér: a) Ne huzd, ne huzd; b) Hol az a tele kancsó bor; c) Szép szemednek ragyogása **Belezmay** Antaltól.

6. BORDAL Offenbach J.: »Hoffman meséi« cz. operából.

TAVIRATOK.

Kulturharcz Franciaországban.

Páris, július 26. A tegnapi est nyugodtan folyt le. Csak a st.-mauri zárda-iskola előtt volt jelentéktelen tüntetés. A Libre Parole szerint az apácák tegnap utasítást kaptak, hogy térjenek vissza az anyazárdákba, de ebben megakadályozta őket vagy 40 ember, a kik védelmezőiknek mondták magukat. Richard biboros elrendelte, hogy a keresztény iskolák növendékeinek a Notre-Dame templomban holnapra kitűzött dijkiosztása elmaradjon.

Páris, július 26. Combes miniszterelnök utasította azoknak a megyéknek a prefektusait, a melyekben kongregációk vannak, hogy a főnököket az ő nevében és hivatalosan értesítsék, hogy a kormány az illető kongregációt felelőssé teszi az alattuk álló intézetek magatartásáért, a melyeket az 1901. július 1-iki törvény alapján be kell zárni és felelőssé teszi azokért az esetleges rendzavarokért, a melyek ebből a magatartásból következhetnek. (M. T. I.)

Páris, július 26. (Saját tud. távirata.) Ma délutánra nagyobb szerű tüntetéseket várnak.

Miniszterválság Franciaországban.

Páris, július 26. Az Aurore jelenti hogy Loubet és Combes miniszterelnök között differenciák merültek fel a kongregációkra vonatkozó törvény végrehajtása tárgyában. Loubet tulságos szigorúnak találja Combes intézkedéseit, melyekkel a kongregációs iskolák ellen eljár. Combes viszont állását köti az általa kiadott rendeletekhez és hivatkozik arra a nagy többségre, mely őt ugy a szenátusban, mint képviselőházban támogatja. Nem lehetetlen, hogy már a legközelebb miniszterválság tör ki, minthogy Rouvier pénzügyminiszter sem helyesli Combes eljárását. (M. T. I.)

Végzetes légyesipés.

Kassa, jul. 26. Kristóf Jánost, Abauj-Szántó város főbiráját néhány nap előtt megcsipte egy légy. Ügyet sem vetve rá, vérmérgezést kapott és az operáció után iszonyu kínok között meghalt. (M. T. I.)

Erélyes inézkedések a sztrájk ellen.

New-York, jul. 26. Nemrégiben Jackson nyugot-virginiai szövetségi bíró tilalmat bocsátott ki a szénbánya-szövetség tisztviselőihez, a mely szerint nem szabad a dolgozó szénbányászokat a sztrájkra felhívniok. Minthogy a hivatalnokok ennek daczára folytatták az agitációt, letartóztatták őket és tegnap a bíró elítélte az egyiket kilencz, egy másikat öt és többeket hat napi fogságra. Ez a határozat nagy feltűnést kelt, mert a bíró a megokolás-

ban a munkásvezetőket vampiroknak mondja, a kik becsületes, elégedett munkások zsírján hiznak fel. Mitchel, a szénbányászok szövetségének elnöke igen éles válaszban felebbezést jelentett be a munkásbíróhoz és Roosevelt elnökhöz fordult a büntetés végrehajtásának felfüggesztése végett. Az elfogott agitátorok közt van 24 magyar szénbányász is, a kiknek képviselőre az osztrák-magyar konzul New-Yorkból odaérkezett. Minthogy a magyar szénbányászok azt hozták fel mentésükre, hogy a tilalmat nem értették meg, felmentették őket.

Roberts lord szemléje.

London, jul. 26. Roberts lord tegnap megszemlélt a santhurti katonai akadémiát és ez alkalommal teljesen felmentette azt a 29 hadapródot, a kiket gyujtogatás miatt az akadémiából kiutasítottak. Roberts lord kettő kivételével megengedte nekik az akadémiába való visszatérést és a hadapródokhoz intézett beszédében azt mondta, hogy sajnálja nem katonás viselkedésüket. A büntetést férfiaként kellett volna elviselni. Reméli azonban, hogy a legközelebbi szemle alkalmával javulást fog tapasztalni. (M. T. I.)

Rablók egy hajón.

Pétervár, július 26. Mint Kharbinból jelentük, e hó 19-én az »Tskold« gőzösön, a mely e hónap 19-én indult el Kharbinból, tunguzok, a kik mint a hajó utasai utaztak rajta, a kapitányt, a kormányost és az orosz utasokat megtámadták, megsebesítették és kirabolták. (M. T. I.)

Német nyelv az iskolában.

Bécs, július 26. Az alsó-ausztriai tartománygyűlésen Kolisko és társai sürgős indítványt nyújtottak be, hogy terjeszsen elő a kormány törvényjavaslatot, amely szerint Alsó-Ausztria minden nyilvános nép- és polgári iskolájában a tanítás nyelve a német. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Írta: Slenkiewicz Henrik. 52.

— Mástól nem tűrném el ezt a beszédet és néked is ajánlom, hogy vigyázz a nyelvedre, mert el talál fogyni a türelmem. Azt mondd, hogy személyes sérelmeim miatt indulunk ellenetek? Hát más megbosszulni való sérelmekről nem tudsz?

Azt hiszed, hogy az én kedvemért tódult körém ez a rengeteg nép? Nézz csak végig Ukránián! Milyen áldott, termő a földje! De ki látja a hasznát, ki boldog rajta, ki biztos az élete felől? Mennyi könyvet ontanak reá már most? A Wisniowickiek, a Saslawskiak, a Kalinovskiak, a Koniepolskiak csak a boldogok, ők a kiválasztottak a czimtorák. Óvák a föld, a pénz, a hivatal, a méltóság, a starsztság, a szabadság, a szerencse, a nép pedig koldus-szegényen, keserű könnyek között ostromolja irgalomért az eget, mert rajtuk a király sem könyörül meg. Még a nemesek közül is akárhány menekült ide a Sicsbe. Nem az ország ellen indulok én, sem a király ellen, a te dicső hercegednek, az ő égbekiáltó zsarnokságának üzenek csak harczot!

Avagy megjutalmaztatók-e a kozákokat, akiknek pedig minden dicsőségeket köszönhetitek? Hol vannak a királytól nyert kiváltságai? A hercegeg elkobozták! Nalewajkót fölnégyelték, Pawlukot egy rézből készült ökör bensejében megsütötték. A sebeink még nem hegedtek be, amelyeket a Solkievskik és a

Korriepolskik kardja vágott rajtuk, a könyeink se száradtak föl. Tekints az égre, üstökös vágat át rajta, az Isten haragját, az ég bosszuját hirdetőn. Az Úr akarja, hogy élére álljak a népnek és ellenetek vigyem.

Kezeit az ég felé emelte, arcza átszellemlt, kipirult, láng lobogott rajta, mintha a bosszu fátylaja volna. Azután remegni kezdett és szavainak rettenetes sulya alatt lerokkadt az asztal mellé. Egy darabig csönd volt, Skrzetuski búsan szegte le a fejét és lassan, szomoruan szólalt meg végre.

— És ha mindez igaz is volna: ki vagy te, hetman, hogy bíránknak és hóhérunknak tolod fel magad? Milyen gőgös önhittség visz reá, hogy elorozd az ég igazsátevő, büntető hatalmát? Nem védem a gonoszokat, nincs kedvemre a rosez, kárhozzatom a zsarnokságot, de szállj magadba, nézz bensődbe te is, hetmanu. Szemére veded a hercegnek zsarnokságát és gőgös büszkeségét, mely még a király előtt sem tud meghajolni. Hát ment vagy e bűnöktől? Nem a hatalom, az uraság után futsz-e magad is? A hercegnek csak a zsarnokságát látod és behunyod a szemedet, hogy ne kelljen látnod vassal vértezett mellét, hatalmas fegyvereit, erős várait és rettenthetetlen bátorságát, amelyekkel megvédelmezi ezt a tejjel-mézszel folyó földet az ezerszerre sulyosabb tatár és török igától! Ki védené más, ha nem ő? Ki védené meg gyermekeiteket a janicsárok uraságától, ki védené meg asszonyaitokat a hárem gyalázataitól? Ki tette lakottá a sivatagot, ki épített falukat, városokat, ki állított templomokat? Ő, mindig csak ő!

A Skrzetuski hangja most már erőre kapott, lelkesen csengett. Chmielnickij a pálinkás palaczkra szegezte tekintetét és makacsul hallgatott.

— Es kik ellen indultok? folytatta Skrzetuski. Német jövevények, török renegátok ellen? A saját véreteknek izentek hadat! A ti véretek ők, a ti nemességtek, a ti hercegeitek! Fegyvert adsz az ifjabbik testvér kezébe, hogy törjön vele az idősb ellen, aki ha gonosz, lábbal tiporja a jogot, bizonyára elveszi érte büntetését, odafönn az égi, idelejj a földi király kezéből. Mért büntessed te őket és éppen csak őket? Hát a te táborodban csakis iga azok, vannak? Akik sohse vétkeztek, s a kik joggal dobhatnak testvéreikre követ? Azt pedig sohse kérdezd hogy hová lettek a kozákok kiváltságos jogai? Nem a hercegek kobozták el tőletek, ti magatok semmisítették meg azokat, a ti dicső Labodátok és Saskó és Nalewajkó és Pawluk, akit bizony nem sütöltek meg, amiként te regéled! A ti zavargásaitok, a ti örökös fölkeléseitek ástak sirt kiváltságaitoknak. Ki bocsájtotta át a tatárok duló, gyujtogató hadát a határokon? Ti! Es ti hurczoltatjátok tulajdon tesvéreiteket is pogányok rabszolgaságába! Ki követte el a legnagyobb gazságokat? Ti! Ki fenyegeti leginkább nemeseknek, a kereskedőknek és a föld népének biztonságát? Megint csak ti! Ki szítja a vizálykodás tüzeit, ki égeti föl a falvakat és a városokat, ki rabolja meg az Isten házat, ki gyalazza meg az asszonyokat?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsdé jelentése.

— A »Tőzsdéi« eredeti távirata. —

Értéktárgyak.

	Budapest, július 26.
Osztrák hitel	897.—
Magyar hitel	701.—
Alumvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Balgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, július 26.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	6.16

Rozs okt.	658
Zab ápr.	6
Káposzta, repcesz. aug.	96

Hivatalos árfolyamok

Budapesti Áru- és Értéktőzsién 1902 július 26-án:

Magyar aranyjárdék 4%	121 35
Magyar koronajárdék	97 90
Magyar érméi kölesén aranyban 1/100	119
Magyar érméi kölesén ezüstben 2/100	100
Magyar keleti vasúti államkötvény 1875-81	119
1/2 per (kötélmentesítés) kötvény 4%	97 80
Ismeretlen jog megváltási kötvény	100
Magyar-szlovénfontéhermentési kötvény	97 50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölesén	205
Magyar államkötvény-szegek sorsjegyek kölesén	102
Osztrák járadék papírban	102 50
Osztrák járadék papírban	101 50
Osztrák járadék aranyban	121 50
Osztrák korona járadék	59 50
Osztrák államsorsjegyek	152
Osztrák magyar bank részvény	16 05
Magyar hitelbankrészvény	711 50
Osztrák hitelintézet részvény	702
Párisi visita	95 25
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	19 05
Németbirodalmi márka	117 02
Londoni visita	289 70
20 márkás arany	28 40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Deutsch K. I. Nagyvárad.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség nagybecsü tudomására hozni, hogy az eddigi helyiség szűk volta miatt

üveg lámpa és porcellán üzletemet

f. é. augusztus 1-től

az e célra átalakított és újonnan berendezett

Zöldfa-utca 24. sz. a. házamba helyezem át.

Fő törekvésem ez üzlet áthelyezésénél az volt, hogy raktáromat és helyiségemet jelentékenyebben megnagyobbítva minden keresletet a leggyorsabban és legmegfelelőbbben kielégíthessek.

Uj üzlethelyiségem szives meglátogatását és annak pártfogását kérem

teljes fizetéssel

Deutsch K. I.

260.

Uj üzlet! Szabó Testvérek Uj üzlet!

Nagyvárad, Zöldfa-utca, (a «Zöldfa» söresarnok mellett.)

A j a n l j u k:

újonnan berendezett rőfös és nődivat cikkeinket.

Ing, blousok, napernyők, jó mosó kartonok, Fongaise batisztok, uri és női mosott fehérműek, vásznak és chiffonok, csipkék, szalagok.

Uj üzlet! Bélés és rövidárak. Uj üzlet!

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Videki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

szamlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Teke-verseny, értékes díjakkal.

A „szőlő“ tőkéhez“ Kiskut-
utca 128. sz. A bornak a tisztán való
kezelése képezi a főalkatrészét, — a
mihez sajnos, nagyon kevés bormérő
éri, — s így ezen rossz bornak az él-
vezete az egészségre igen káros hatás-
sal van.

Ugyan azért a tavasz beáltával a
legmélyebben ajánlom a **kies fek-
vésű**

nyári helyiségemet

a hol is fedett mulatóhely és tekepálya
valamint kellemes hegyaljai levegőben
részesülnek a mélyen tisztelt látogatóim
Kizárólag csak is **nagyvárad**
hegyen termelt borokat tartok
pinczében, melynek literjét 32 36
50 és 80 krajczárért bocsajtok for-
galomba.

Az évek óta gyakorolt pontos és
lelkiismeretes kiszolgálásomról ugy a
jelenben, mint a jövőben biztosítom
a mélyen tisztelt látogatóimat.

Becsés pártfogásukat elvárva és
kérve, vagyok

tisztelettel,

Gulyás Mogyorós Mária,
bormérő.

Magyar kongha. Magyar bor!

Aldja Isten a fogyas-tót!

Kitünő zeneszó mellett.

Pénzt szerzek.

Kölcsönt födbirtok és házakra. Jel-
zálog, személyi hitel, tárcza váltók,
tisztli és tisztviselő váltókat leg-
előnyösebb feltételek mellett.

Olcsó kamatlábbal

számítolok le, és szerzek pénzt a
legmagasabb értéklés mellett elő-
kelő fővárosi pénzintézetétől.

Értekezhetni délelőtt 10 órá-
tól 12 óráig, délután 4 órától 6
óráig.

142.

Hagymási Jenő,

Nagy-Teleki-utca 46.

ELEK JÓZSEF

női- és (ri diva), vászon- és fehérnemű áruaktára

Nagyvárad, (Szent László-tér).
(Volt KUNZ-czég helyiségében).

Telefon 429.

Ajánlja dusan berendezett ujdonságait női ruha
szövetekben, a legszebb kivitel és legfino-
mabb minőségig. **Lioni selymek**, Chine, egy-
színű és fekete színekben. **Ponges** óriási vá-
lasztékban. **Diszek** és teljes kellekek.
Zephyr, Batist mosókelmék, **Nap- és eső-
ernyők** nagy választékban.

OBERLEITNER E. és FIAI

cs. és kir. **vászon és asztalnemű** egyedüli bizományi gyári raktára.

Valódi Rumburgi, Irhoni, és Creász vásznak,
legjobb minőségű Chiffonok

és pamut-vásznak.

Külön gyászruha kelme-osztály teljes kellekekkel.

Mintákat kívánatra azonnal küldök.

Van szerencsénk az építő közönségnek b. tudomására hozni,
hogy helyben a

„KNAPP FERENCZ-féle“

téglyárat üzembe hoztuk és a legjobb hírnevnek örvendő

tégla és fedélcserép

gyártmányokból, a legjutányosabb árak mellett *eladásra* készle-
tet tartunk.

Téglyagyár telefon: 229. sz.

Központi iroda telefon: 75. sz.

Incze Lajos és Tsa,
építési vállalkozók.

Fő-üzlet:
Zöldfa-u. elején.

HÁASZ MANÓ női divatáruháza, Nagyvárad.

Fiók-üzlet:
Amerikai áruház.

Szíves figyelmét kívánom felhívni a t. vevőközönségnek remekül összeválogatott

tavaszi ujdonságaimra

és tekintettel a mindenki által ismert **óriási forgalomra**, abban a hely-
zetben vagyok, hogy határozottan **olcsóbban adhatok, mint bárki.**

T. vevőim még azon előnyben részesülnek, hogy már 10 frt bevásárlásnál, bárha az részletekben történik is,

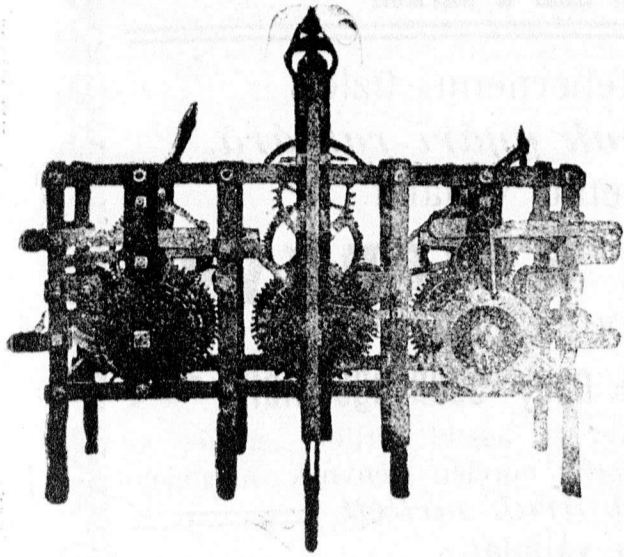
saját műtermemben (Zöldfa-utca 29. sz.) készült 60 cm. magas életnagyságú fényképet kapnak teljesen ingyen,

esupán a papirkeretért s a reá való feszítésért önköltségemet, 1 frt 50 krt számítom fel. Maga ez életnagyságú fénykép a világ egy műintézetében sem
szerezhető be olcsóbban, mint 10 forintért.

Ertesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, valamint az egyházi és községi előljáróságok becses tudomására hozni, hogy a 42 év óta fennálló

Daday József ur lakatos és toronyórás üzletét,

melyben 16 éven keresztül mint művezető voltam alkalmazva, **átvettem** és ezt személyesen, a régi jó hírnévhez méltóan, a régi cég alatt tovább folytatom.

Szíves pártfogásukat és megrendeléseket, melyeket kifogástalanul olcsón és pontosan eszközölök, kérem és óráimért 10 évi jótállást vállalok, vagyok kiváló tisztelettel:

Mezey Dezső,

lakatos- és toronyóra-készítő,
Nagyvárad, Szent János-utca 20 szám.
Telefon-szám 384.

Eladó ház.

Nagy-Körös-utca 48—564. sz. a. bérház nagy telekkel örök áron eladó.

Értekezhetni Nagy-Teleky-utca 441—44. sz. alatt. 259.

Kerékpár és varrógép raktár.

ÖZY. JÜNGLING JÓZSEFNÉ, NAGYVÁRAD, BAZÁR-ÉPÜLET.

Tisztelettel értesitem a sportkedvelő közönséget, hogy az 1902. modelű kerékpárjaimat a szezon előhaladása miatt **leszállított árban** árusítom el.

Raktáromon tartok: **uti, torna, verseny és női kerékpárt; továbbá: aczetyln-lámpákat, varrógép és kerékpár alkatrészeket, gummi-köpenyek, duffa bribás légtömbök** nagy raktára; **Cárbit** napi áron kapható.

Javitó-műhelyemben

mindennemű varrógép és kerékpár javítások **pontosan és jutányosan eszközöltetnek.**

233. sz.

Tisztelettel

Özy. Jungling Józsefné.

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiu, 2—3 gymnasiumi vagy polgári osztályval. tanulóul felvétetik a Szent László nyomdában.

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka

Zichy Mihály Album.

A **Pesti Napló**, amely eddigelé Madács Ember tragédiáját, Arany balladait Zichy Mihály képeivel, Katona József Bánk bánját, Kisfaludy Sándor Himfy szerelmeit remek albumba foglalva és legutoljára a **Költők Albumát** adta olvasónak karácsonyi ajándékkul, az idén az eddiginél is nagyobb szabá u, diszben, tartalomban nemcsak az eddigi ajándékokat felülmúló, de a könyvpiacozon is ritkaság számba menő díszművet, a

Zichy Mihály Albumot szánta olvasónak karácsonyi ajándékkul.

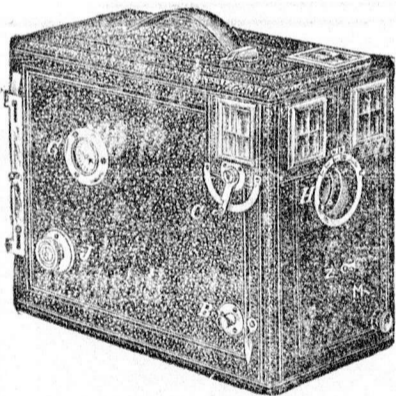
Zichy Mihály képeinek válogatott, imponáló albumba foglalt gyűjteményét a **Költők Albumánál** nagyobb és díszesebb alakban, Zichy Mihály világhírű művészi termelésének legjavát, **legszebb festményeit és rajzait** foglalja magában ez a

díszmű negyven műlapon, amelyk mind egyikehez **legkiválóbb esztétikusaink és műbírálóink** írnak szövegmagyarázato. A valóban remek kivitelű műlapoknak egy része **gyönyörű színnyomásu** lesz, olyan, amilyen eddig alig jelent meg magyar díszműben.

A negyven pompás műlapot, a kíséző szöveget és **Zichy Mihály egyéniségének és változatos életpályájának regényes rajzát,** valamint Zichy rajza után készült **gazdag bekötési tábla** foglalja gyönyörű díszes kötetbe.

A **Pesti Napló** e nagyszabásu díszművét az Athenaeum állítja ki. A **Zichy Mihály Albumot,** amelynek ára az Athenaeum **eredeti kiadásában 90 korona,** a «Pesti Napló» új kvart kiadásában karácsonyi **ajándékkul** kapja a **Pesti Napló** minden állandó előfizetője. **És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, akik egész éven át fél, negyedév, vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Naplóra.**

Mindennemű fényképeszeti kellékek és gépek

Képesárjegyzék bérmentve.

gyári árban kaphatók

WEINSTOCK FÜLÖPNÉL

Nagyváradon,

Szent László-tér 47-ik szám.

Minden 5 forintos bevásárlásnál egy 50 cm. méter magas és 40 cm. széles ingyen **fénykép!!**
Csupán keretért fizetendő 1 forint.

A nyári idény

mek **keztgüket és harisnyákat** ajánlani, melyek a legjobb minőségben és legolcsóbb árban kaphatók. Nagy raktárt tartunk férfi, női és gyermek **fehérneműekben,** továbbá mindenféle gyermek **játékszerekben, gyermekkocsikban és reform-székekben. Szobadiszkek, faldiszkek, pálmák, továbbá evőeszközök, utazó kosarak és bőrdöngök igen olcsó árban** kaphatók.

Különös figyelmébe

ajánljuk a n. é. vevőközönségnek, hogy minden 5 frtos bevásárlásnál egy 50 cm. hosszú és 40 cm. széles és minden 10 frtos bevásárlásnál egy 70 cm. hosszú és 55 cm. széles **ingyen fényképet** adunk, csupán a keretért kell a nagyobb fényképért 1 frt 50 kr., a kisebb fényképnél 1 forintot fizetni. Minden ráfizetés nélkül kap a vevő 5 frtos vásárlás után egy fényképes melltűt, vagy medailont, vagy nyakkendőűt. Megjegyezni kívánjuk, hogy a vevők minden legkisebb bevásárlásról is kapnak szelvényt, mely összegyűjtve 5 vagy 10 forint összegig jogosít fényképre.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

Friss és Társa, korona- és fillér-bazár, Fő-utca.

Minden 10 forintos bevásárlásnál egy 70 cm. méter magas és 50 cm. széles ingyen **fénykép!!**
Csupán keretért fizetendő 1 forint 50 kr.

40 fillérről 2.40 fillérig csomagonként kapható.

Díjé pamm

5 forint bevásárlásnál minden ráfizetés nélkül egy ingyen fényképes melltű vagy medailon, vagy nyakkendőűt.

80 kr. **UJ!!** 80 kr.

ÓRÁS-ÜZLET

Diószeghy István
műórás és látszerész,
Nagyvárad, Nagy-Teleki utca.

A mai kor igényeinek megfelelő
óra javító műhelyt
nyitottam, melyben *óra, ékszer és látszer* javítások gyorsan és pontosan teljesíttetnek.
Raktáromon tartok *fali inga-, zseb- és miniatúr-órákat*, óráim a legjobb gyártmányuak.
**Óra javítás kivétel nélkül 80 kr.,
egy üveg 10 kr.,
óra kulcs 5 és 8 kr.**

Egy jó családból való fiu gyakornokul felvétetik.
253. sz.

80 kr. 80 kr.

STROHMAYER PÁL

áruháza,
Nagyvárad, Szt. László-tér 1., kishidfő.
A volt Kunz József és Társa cég helyiségében.
Bejárat a Gazdasági bank alatt nem a sarkon.

Elsőrendű vászon és fehérnemű üzlet.
Valódi rumburgi vásznak gyári raktára.
Férfi és női fehérnemű vállalat.

Menyasszonyi kelengyék

200 koronától 100.000 koronáig.
Teljesen ujonnan berendezett nagy szőnyegosztály.

Mindennemű futó és pamlag szőnyegek, ágy és asztal terítők, szövet és csipke függönyök stb. a legújabb divat szerint minden igénynek megfelelő minőségekben, a *legolcsóbb árak mellett.*
Paplan és matrác vállalat.
Szolid szabott árak, pontos kiszolgálás.

1 darab I-ső rendű gallér . . . . . 11 kr.	TELEFON 372.	TELEFON 372.	Szefir, szintartó, méterje . . . . . 13 kr.
1 pár I-ső rendű kézelő . . . . . 20 kr.	Színésznőink elutazása		Ponge selyem, színes, méterje . . . . . 50 kr.

végelt áruházunk egy igen nagy vevőkört elveszített, azonban hogy tovább is a rendes megszokott nagy forgalmat megtarthassuk hogy a következő három hónapban, az ugynevezett holt saison alatt a raktáron levő női ruhaszöveteket fehér és színes batisztokat, cartonokat, chiffon és vászon csipkét, csipkekelmét és mindennemű rövidáru cikkeket, melyen leszállított árak mellett fogunk eladni. Blousokat és aljakat mérték után is készítünk. Minden vevő, ki 10 forint értékűt akár egyszerre vagy apróbb részletekben vásárol, egy életnagyságu fénykép nagyobbításra tarthat igényt, csupán a papír keretért 1 forint 50 krajczár fizetendő. Tisztelettel

„AMERIKAI ÁRUHÁZ“ Nagyvárad, Fő-utca, színházi Bazár-épület.

1 szefir blous . . . . . 60 kr.	Minden olcsó!!	Csipke betét } legnagyobb választék.
1 fehér batiszt blous . . . . . 1 fnt 40 kr.		Batisztokból } legolcsóbb árak.

Hatóságilag engedélyezett

Nagy Végeladás

üzlet felosztás végett

Kárpáti Miklós divatáruházában
Nagyváradon, Zöldfa-utca.

Teljes végeladásra kerül az egész raktár.

Ruha kelmék, Ruhaselymek, Kartonok, Selyembatisztok, Himzett batisztok, Vásznak, Asztalneműek, Kanavászok, Ágyhuzatok, Függönyök, Ágyterítők, Szőnyegek, Napernyők, Esőernyők, Női és Uri kész fehérneműek, az összes rövidáru cikkek és még

Több ezer finom divatos cikkek.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.